

بازیهای بومی محلی استان قزوین

www.ketab.ir

علی صادقی نژاد اسفرورین

احمد تاری وردی

کورش کیماسی

سرشناسه : صادقی نژاد اسفروورین، علی / ۱۳۵۸
 عنوان و نام پدیدآور : بازیهای بومی محلی استان قزوین / علی صادقی نژاد اسفروورین -
 احمد تاری وردی - کوروش کیماسی
 مشخصات نشر : گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری : ۱۱۱ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۴-۲۱۷-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فبپای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شناسه افزوده : تاری وردی، احمد / ۱۳۶۲
 شناسه افزوده : کیماسی، کوروش / ۱۳۵۷
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۱۷۷۸۴

نام اثر: بازیهای بومی محلی استان قزوین
 مؤلفین: علی صادقی نژاد اسفروورین - احمد تاری وردی - کوروش کیماسی
 نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری: ۱۱۱ ص
 قطع: وزیری
 شمارگان: ۱۰۰۰
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۶۴-۲۱۷-۱ ISBN
 چاپ و نشر: نوروزی / گرگان ۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸
 قیمت: ۷۰۰۰ تومان

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا (ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸
 دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail.com
 سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	پیشگفتار
۳.....	شناسنامه استان قزوین
۳.....	تاریخچه قزوین
۴.....	پیشینه تاریخی
۶.....	شب یلدا (چله)
۷.....	جشن انار
۸.....	جشن فندق
۸.....	جشن تیرگان
۹.....	نوروز خانی
۹.....	پنجاه بدر
۱۰.....	چمچه خاتون
۱۱.....	کلوخ اندازان
۱۲.....	معرفی بازی های بومی و محلی
۱۲.....	یه ذر، لی لی
۱۴.....	دستمال پشت
۱۵.....	دوز؛ دزد دزد یا گذلاشتم
۱۷.....	بازی محلی قاب بازی، بچول (آشیق)
۱۹.....	بازی محلی چنچه خاتونه؛ چمچه گلین
۲۰.....	بازی محلی تک تک؛ یه قول دو قول؛ پنج سنگ
۲۳.....	گردو بازی
۲۵.....	اسم فامیل
۲۷.....	لی لی هشت خانه ای
۳۰.....	بازی سنگه مری؛ دال پلو
۳۳.....	گل یا بوج

۳۴	شاه دزد وزیر
۳۵	آفتاب مهتاب چه رنگه
۳۷	بازی محلی جرنج جرنج
۳۸	قایمبه وازی؛ قایم باشک (جاو گردونگ)
۴۰	هفت سنگ:
۴۳	هپ هپ
۴۵	زو ؛ کیدی؛ بدیدی
۴۷	بازی محلی اینه اینه
۴۹	بازی محلی قلعه؛ نجات
۵۰	تاپ تاپ خمیر
۵۱	آب اومد، کدوم آب
۵۲	آسیاب بچرخ
۵۳	آسیاب بشین
۵۴	عینو چلو؛ خبر چلو ؛ الک دولک؛ چيله چيله
۵۵	شک شک
۵۵	طاق یا جفت
۵۶	عمو سبزی فروش
۵۶	کیوتر بازی؛ کفتر بازی
۵۷	بالا بلندی ؛ گرگم به هوا
۵۷	نقطه بازی
۵۸	نون بیار کباب ببر
۵۹	بازی محلی گرگم و بره می برم!
۶۲	پر پر ؛ کلاغ پر
۶۳	بازی محلی چشم بسته
۶۴	بادم بازی
۶۶	بازی بشین و پاشو
۶۷	دم کش

۶۸	بخوس و برو
۶۹	رمضان و شعبان
۷۱	هلنگه
۷۲	طناب کشی
۷۵	اشتر اشتران
۷۸	سنگ کرنو
۷۹	میچیلک بازی؛ نیشگون بگیر
۸۱	چوب بازی
۸۲	حساب حساب
۸۳	قاشق بازی
۸۴	خر پلیس:
۸۵	میخ طویله
۸۵	کلاه برداری
۸۶	شاه ولی
۸۶	بتراش
۸۷	چنغاله بازی
۸۸	نکل بازی؛ طوقه بازی
۸۸	کوکو؛ هنی نه؛ جزمه پوزمه
۸۹	قشون، قشون
۹۰	اتل متل توتوله
۹۲	شمع گل پروانه
۹۳	عمو زنجیر یاف
۹۵	کش بازی
۹۶	گردو، شکستم
۹۷	وسطی
۹۹	تیله بازی
۱۰۰	تیرکمان

- ۱۰۱..... قیش بازی؛ کمر بند
- ۱۰۴..... کرخا بازی؛ تخم مرغ بازی
- ۱۰۵..... هلاز هلاز
- ۱۰۶..... تفنگ بازی
- ۱۰۷..... سر خوردن
- ۱۰۷..... پرش روی خرمن؛ پرش روی لاستیک
- ۱۰۸..... شلوق؛ آب تنی
- ۱۰۹..... دول دول بازی
- ۱۱۰..... اوسنا کوله بازی
- ۱۱۱..... منابع و ماخذ

پیشگفتار :

در کشور پهناور ایران که از تنوع اقلیمی و قوم و قبیله‌ای خاصی برخوردار است، انواع بازی و سرگرمی و ورزشهای گوناگون رواج داشته و دارد که هر کدام دارای ویژگی‌های خاص خود است.

بازی‌های بومی و محلی، بخشی از هر فرهنگ و ورزش محسوب می‌شوند که متناسب با وضعیت اقلیمی و فرهنگی و جسمی مردم هر منطقه طراحی شده‌اند و همین هماهنگی و همراهی با جغرافیا و فرهنگ، رمز ماندگاری آنها تاکنون بوده است. درست است که برخی بازی‌های محلی در بیشتر نقاط ایران مشاهده می‌شوند و حالتی کلی‌تر دارند اما بازی‌های بسیاری نیز وجود دارند که خاص هر منطقه بوده و در سایر نقاط کشور دیده نمی‌شوند. مطالعه و معرفی این بازی‌ها از آن جهت حائز اهمیت است که می‌تواند هم به ما دانشی در خصوص داشته‌های فرهنگی مان بدهد و هم مهمتر از آن، فرصتی فراهم کند که با کسب آگاهی بتوانیم در زندگی امروز خود و کودکانمان از آنها استفاده کنیم و از شادی و نشاطی که بخش جدایی‌ناپذیری از این بازی‌هاست بهره‌مند شویم.

همان‌طور که گفته شد بازی‌ها برگرفته از فضای فرهنگی و جغرافیایی خود هستند و بنابراین هر منطقه‌ای ارزش‌ها و آن دسته از مهارت‌ها را از طریق بازی در اعضای خود تقویت می‌کند که لازمه زندگی در آن منطقه است. به قول عده‌ای علت وجود خشونت در بازی‌های محلی برخی مناطق نیز همین مسئله آب و هوا و محیط زیست خشن آنهاست. مصداق این بازیها در منطقه اسفرورین در استان قزوین مشهود است که در ادامه به تفصیل بیان خواهد شد. روی هم رفته، بازی‌های محلی، تنوع بسیار داشته و هر کدام در زمان‌های مختلفی از شبانه‌روز و نیز ایام سال انجام می‌شوند، به جنسیت خاصی تعلق دارند و نیز حالت‌های مختلف انفرادی و گروهی را شامل می‌شوند. بازی‌های محلی، بخشی از سرمایه‌های فرهنگی ما هستند که علی‌رغم تنوع

بسیار چشمگیرشان امروزه در بسیاری از مناطق کشور در حال فراموشی و نابودی هستند. این مسئله یکی از عللی است که پرداختن به آنها را به عنوان یک موضوع، ضروری می سازد.

بازی های سنتی و محلی هر منطقه در جهان ریشه در فرهنگ و نگرش جامعه شناسی و مردم شناختی مردمان آن منطقه دارد. به عبارت دیگر بخشی از اندوخته های فرهنگی در منطقه از بازی های محلی و سنتی آن منطقه ریشه می گیرند. بازی های سنتی رایج در استان قزوین با اسامی دیگر در نواحی مختلف ایران با تغییرات اندک مشاهده می شود و نیز نوع مشابه بازی های سنتی در کشورهای مختلف جهان قابل مشاهده هستند زیرا در کلیه جوامع بشری نیازهای انسانی ایجاب می نماید تا برای رشد و تعالی از بازی ها در انواع و اقسام آن استفاده شود.

این بازی ها در واقع ریشه فرهنگی یک قوم و یک محل را در دل خود به امانت دارد، لذا با فراموشی هر یک از این بازی ها در زمانه ای که تکنولوژی مدرن در حال گسترش است علاوه بر این که بخشی از خاطره نیاکان ما را از بین می برد به آسانی ظرفیت های فرهنگی رانیز تضعیف می کند. در این نگارش نواقص و کاستی های وجود دارد امید است با راهنمایی دوستان و صاحبان اندیشه و عاشق بازی های بومی و ملی در مراحل بعدی اصلاح شود.

در اینجا شایسته است که از زحمات آقای حجت ا... نوروزی مدیر دفتر انتشارات نوروزی و مردم شریف و معلمان دلسوز منطقه اسفرورین و تمامی دوستان یاریگر در چاپ این کتاب تشکر و قدردانی به عمل آید.

علی صادقی نژاد

بهار ۹۴